

Aktivno građanstvo i participacija u zajednici

ZA DOB: 8-11 godina (3., 4. i 5. razred OŠ)

AUTORICA TEKSTA: Rosana Štrocinger

ILUSTRACIJE: Vanda Čižmek

NARUČITELJ: Grad Varaždin

ZADNJI ROK ISPORUKE: 30. 6. 2021.

PRODUKCIJA: Evenio d.o.o., Varaždin

TEMATSKE CJELINE

1
Varaždin – grad prijatelj djece

2
Volontiranje u Varaždinu

3
Varaždin – grad kreativaca i inovatora

4
Brinemo o okolišu

5
Varaždinska gradska tržnica

6
Sport u Varaždinu

7
Varaždin – grad bicikla

8
Varaždin – grad kulture

9
Zajednicu čine pojedinci sa svim sličnostima i razlikama

10
Otkrivamo svoje talente

11
Pojedinac i lokalna zajednica

Učimo kako učiti

PRIMJERI DOBRE PRAKSE
ODGOVORITE NA PITANJA
RAZMISLITE/ RASPRAVITE
ISTRAŽITE
PREDLOŽITE
PRIMJER DOBRE PRAKSE
ZAKLJUČITE
POPIŠITE NOVE POJMOVE

KONCEPT

! NAPOMENA

Ovo nije finalna verzija udžbenika. Tekstovi korišteni za potrebe rasporeda elemenata na stranicama nisu lektorirani.

VARAŽDIN –
GRAD PRIJATELJ DJECE

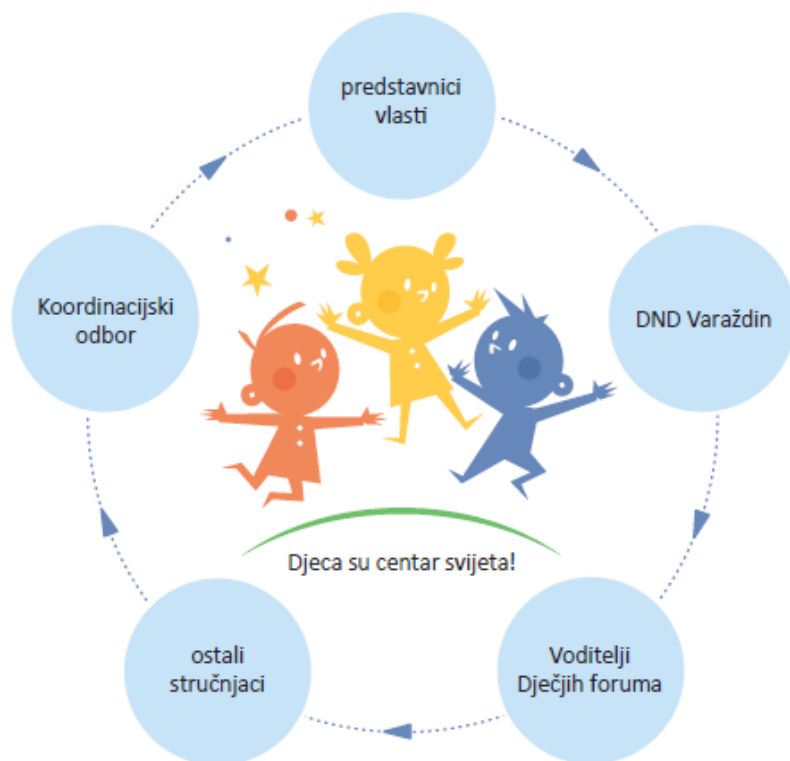
1

VARAŽDIN – GRAD PRIJATELJ DJECE

Varaždin je 2005. godine dobio status Grad – prijatelj djece. Taj status nisu samo ploče na ulasku u grad, ni ploče na ulazima gradskih škola, to je sustavno praćenje potreba djece i mladih te zajedničko djelovanje djece i odraslih u unapređivanju života djece u zajednici. Osim obitelji i škole, postoje i drugi ljudi u lokalnoj zajednici koji brinu da djeci bude dobro.

Tko su odrasli koji rade na tome da vama djeci u Varaždinu pruže ono što vam treba?

Odrasli se međusobno dogovaraju i donose planove što će napraviti za djecu, pronalaze financijska sredstva za ostvarenje svojih planova i na kraju naprave za djecu nešto novo, nešto što djeci treba, nešto čime će poboljšati uvjete života djece.

Kako odrasli znaju što je djeci potrebno? Odrasli mogu nešto pretpostaviti svojim stručnim znanjem i iskustvom, ali važnu ulogu imaju komunikacija i suradnja odraslih i djece.

Kako djeca mogu surađivati s odraslima i pomoći im da prepoznaju dječje želje i potrebe? Kako odrasli mogu „čuti“ djecu?

Djeca trebaju najprije razviti komunikacijske kompetencije kroz nastavu u svim predmetima i cjelokupni školski kurikulum, a zatim upoznati demokratska pravila postupanja i odlučivanja u razredu te način djelovanja demokratskog društva. To će sve naučiti u svojim školama u predmetnoj i međupredmetnoj nastavi, kroz cjelokupni školski kurikulum i sudjelovanjem u radu Vijeća učenika, Dječjeg foruma, Dječjeg gradskog vijeća...

Steci će osposobljenost za iznošenje svojih mišljenja, prijedloga, donošenje zaključaka svojih rasprava ili istraživanja. Naučit će kako se vodi dijalog, rasprava u grupi i plenarna rasprava. Donosit će zajedničke zaključke i pravila kojima će štiti svoja prava i poštovati prava drugih. Naučit će da se snagom svojih argumenata mogu izboriti za svoje prijedloge, a ne fizičkom snagom i šakama. To je jako važno umijeće za budući život u poslovnom okruženju, u obitelji i za aktivan život u društvenoj zajednici.

Radeći u grupnom radu, radionicama, plenarnim raspravama u skupini ili razredu, bolje će se upoznati i razvijati dobre međuljudske odnose u razrednoj, školskoj i lokalnoj zajednici prepoznajući i poštujući sličnosti i razlike! Kada to nauče, mogu iznositi svoja mišljenja, prijedloge, zaključke rasprava ili istraživanja... Odrasli će ih rado saslušati i uvažiti njihovo mišljenje.

U građanskom odgoju i obrazovanju ćete naučiti kako svaki pojedinac u povezanosti s drugima može utjecati na društveni i gospodarski razvoj svoje zajednice. Ako ne sudjelujemo, naše se zajednice ne mogu razvijati.

RASPRAVITE U GRUPAMA I ODGOVORITE NA PITANJA

1. Jeste li razumjeli sve riječi napisane u tekstu? Što učiniti ako trebate dodatna objašnjenja?
2. Tko su odrasli koji provode akcije za dobrobit djece u zajednici?
3. Kako vi možete postati aktivni građani?
4. Koja su važeća pravila grupnoga rada? Zapišite ih u svoju bilježnicu.

RAZMISLITE / RASPRAVITE

- Koje su sličnosti i razlike u djelovanju djece i odraslih kao aktivnih građana u Varaždinu?
- Što ste do sada u drugim predmetima naučili o pojmu vlast?
- Imate li vi kao djeca pravo na neke oblike vlasti? Iz kojih zakona izvire to vaše pravo?
- Koji su oblici vlasti u kojoj sudjeluju djeca uz pomoć odraslih?
- Kako odabrati predstavnike za Vijeće učenika? Koje sposobnosti - znanja, vještine i vrijednosti trebaju imati te osobe i kako provesti izbore?

ISTRAŽITE

- Pitajte svoje roditelje i učitelje koji su važeći zakoni koji se odnose na djecu. Popis zakona zapišite u svoju bilježnicu za građanski odgoj i obrazovanje.
- Istražite što su odrasli učinili u proteklih pet godina u vašoj zajednici.
- Upoznajte dosadašnje aktivnosti djece vezane uz predsjednika vašeg razreda, predstavnike Vijeća učenika vaše škole, članove Dječjeg foruma i Dječjeg gradskog vijeća grada Varaždina... i kako se možete uključiti u njihov rad.
- Uočite probleme u zajednici.

PREDLOŽITE

- Dogovorite susret s predstavnicima vlasti.
- Svoje ideje i prijedloge možete uputiti predstavnicima vlasti ili drugim odraslim osobama usmenim ili pisanim putem.
- Istražite na koji način funkcioniraju demokratski izbori i predložite najbolji način odabira predstavnika u Vijeće učenika vaše škole.
- Raspravite koja znanja, vještine i vrijednosti trebaju imati učenici koje birate na položaje vlasti u razredu (predsjednik razreda) ili u vašoj školi (predstavnik u Vijeću učenika), da bi vas mogli dobro zastupati?

POPIŠI NOVE POJMOVE S KOJIMA SI SE SUSREO I NAVEDI NJIHOVO ZNAČENJE

Napravite u bilježnici za građanski odgoj i obrazovanje popis novih pojmova s kojima se susrećete i navedite njihovo značenje. Ovdje su neki pojmovi, a ostale zapišite sami.

Vlast

Oblici vlasti u kojoj sudjeluju djeca uz pomoć odraslih:

Grad Varaždin – prijatelj djece

Dječji forum

Dječje gradsko vijeće

Vijeće učenika škole,

Predsjednik razreda

Demokratski izbori predstavnika

Ovlasti, dužnosti i sposobnosti naših predstavnika koje biramo na položaje vlasti

✓ Primjer dobre prakse

Suradnjom djece i odraslih napravljena je interaktivna karta dječjih igrališta za Varaždin i okolice.

UPUTE ZA RAD

Rasporedite se u manje grupe po tri ili pet učenika. Ovu vježbu možete napraviti i uz pomoć digitalnih alata u „chatu“. Raspravite o pitanjima, donesite zajedničke zaključke. Većinom glasova izaberite moderatora rasprave, zapisničara koji zapisuje najvažnije poruke iz rasprave i glasnogovornika koji će vaše zaključke predstaviti cijeloj skupini. Glasnogovornik može pripremiti i Power point prezentaciju na jednom ili dva slajda sa zaključcima.

Na kraju možete voditi plenarnu raspravu i donijeti zajedničke zaključke cijelog razreda ili skupine.

Možete napisati članak za vaš školski list ili za gradske novine i o svojem radu obavijestiti vašu lokalnu zajednicu.

U raspravi ćete uočiti koliko su vaša razmišljanja i stavovi različiti. To je u redu. Naučit ćeš poštovati druge bez obzira što se ne slažu u svemu s tobom. Naučit ćeš da u dijalogu možete doći do zajedničkih zaključaka koji mogu doprinijeti rješavanju nekog problema u vašoj društvenoj zajednici ili ostvarivanju zajedničkih ciljeva razvoja, odnosno zajedničkoj dobrobiti. Ako imate problema u raspravi, bilo bi dobro da se na početku dogovorite koju zajedničku dobrobit želite postići.

ZAKLJUČAK

U demokratskom društvu svaki pojedinac ili skupina treba se uključiti i aktivno doprinostiti razvoju svoje društvene zajednice.

Učit ćete i vježbati kako se postaje aktivan građanin u svojem razredu, školi, lokalnoj zajednici, koja je uloga pravila i zakona u izgradnji vaših zajednica i u zaštiti dječjih prava, koja su vaša temeljna prava, ali i odgovornosti. Na primjer, imam pravo na obrazovanje i razvoj svojih talenata, ali ako ne učim, što će se dogoditi s mojim pravom?

Budite i vi oni koji ćete promicati dječja prava i pravila demokracije u zajednici te sudjelovati na unapređenju kvalitete života djece u zajednici.

slika 1.
Počasna ploča
Grada – prijatelja djece

7
VARAŽDINSKA
GRADSKA TRŽNICA

VARAŽDINSKA GRADSKA TRŽNICA

Glavna gradska tržnica se nalazi u samom središtu grada. U svom prostoru omogućuje izravnu prodaju voća, povrća, mliječnih i mesnih proizvoda, cvijeća... lokalnih proizvođača kupcima. Prodavači moraju imati certifikate (potvrde) kojima dokazuju da su njihovi proizvodi domaći i kvalitetni.

U okolici grada postoje mnoga domaćinstva koja se bave poljoprivredom pa tako svježi proizvodi brzo dođu s polja do klupa na tržnici. A klupa ima više od 300, što znači da je velika ponuda proizvoda.

Kako u tom mnoštvu prepoznati one najbolje proizvođače?

Svaki kupac ima svoje kriterije po kojima bira proizvode koji su po njegovom mišljenju najbolji.

RASPRAVITE U GRUPAMA I ODGOVORITE NA PITANJA

1. Koja je najveća prednost postojanja gradske tržnice?
2. Koje sve domaće proizvode možemo kupiti na tržnici?
3. Kako odabrati proizvod koji ćemo kupiti, ako je ponuda velika?

RAZMISLITE / RASPRAVITE

- Stavite se u ulogu proizvođača. Zamislite da imate svoje poljoprivredno gospodarstvo. Što biste uzgajali, tko bi vaše proizvode prodavao na tržnici te kako svoj proizvod i sve njegove kvalitete predstaviti kupcima?
- Razmislite i međusobno raspravite o tome tko kupuje prehrambene proizvode na tržnici i zašto, a tko u trgovinama i zašto.
- Što bi se dogodilo kada bi poljoprivrednici prestali proizvoditi svoje proizvode?

ISTRAŽITE

- Osim glavne tržnice, koje su još lokacije koje spadaju pod nadležnost tržnice i što se na tim mjestima prodaje.

- Što tržnica tijekom cijele godine čini kako bi potaknula više ljudi da kupuju robu u njihovom prostoru? Koja se događanja organiziraju na tržnici?
- Posjetite tržnicu kao kupci, usporedite proizvode, cijene... Ako vaša škola ima svoj vrt ili neke druge proizvode koje izrađuju učenici vaše škole, pokušajte jedan dan biti u ulozi prodavača. Usporedite svoja iskustva i istaknite prednosti i nedostatke kupaca i proizvođača/prodavača.
- Gradska tržnica organizira i za djecu neke manifestacije. Istražite koje su to i koji im je cilj.
- Istražite što sve poljoprivrednici svakodnevno rade kako bi mogli živjeti od prodaje svojih proizvoda. Ako ste u mogućnosti posjetite jedno od poljoprivrednih gospodarstva. Raspitajte se što oni učine na primjer s voćem i povrćem koje nisu uspjeli prodati, a počelo se kvariti.
- Istražite što je digitalna poljoprivreda.
- Poljoprivreda je samo jedan dio gospodarstva ovog kraja. Istražite koje su ostale grane gospodarstva. Pronađite povezanost među njima.
- Istražite kakvu ulogu za gospodarstvo ima Razvojna agencija za Sjever – DAN.

PREDLOŽITE

- Što učiniti kako bi dugoročno svaki proizvođač mogao prodati sve što proizvede?
- Postoje li još neke lokacije u gradu na kojima bi trebalo otvoriti manji prostor tržnice?

POPIŠI NOVE POJMOVES KOJIMA SI SE SUSREO I NAVEDI NJIHOVO ZNAČENJE

Gradska tržnica
Poljoprivredno gospodarstvo
Posao poljoprivrednika
Potvrda o kvaliteti domaćeg proizvoda
Kupac

✓ Primjer dobre prakse

UPUTE ZA RAD

Rasporedite se u manje grupe po tri ili pet učenika. Ovu vježbu možete napraviti i uz pomoć digitalnih alata u „chatu“. Raspravite o pitanjima, donesite zajedničke zaključke. Većinom glasova izaberite moderatora rasprave, zapisničara koji zapisuje najvažnije poruke iz rasprave i glasnogovornika koji će vaše zaključke predstaviti cijeloj skupini. Glasnogovornik može pripremiti i Power point prezentaciju na jednom ili dva slajda sa zaključcima.

Na kraju možete voditi plenarnu raspravu i donijeti zajedničke zaključke cijelog razreda ili skupine.

Možete napisati članak za vaš školski list ili za gradske novine i o svojem radu obavijestiti vašu lokalnu zajednicu.

U raspravi ćete uočiti koliko su vaša razmišljanja i stavovi različiti. To je u redu. Naučit ćeš poštovati druge bez obzira što se ne slažu u svemu s tobom. Naučit ćeš da u dijalogu možete doći do zajedničkih zaključaka koji mogu doprinijeti rješavanju nekog problema u vašoj društvenoj zajednici ili ostvarivanju zajedničkih ciljeva razvoja, odnosno zajedničkoj dobrobiti. Ako imate problema u raspravi, bilo bi dobro da se na početku dogovorite koju zajedničku dobrobit želite postići.

ZAKLJUČAK

Za uspjeh u svakom poslu potrebno je znanje i trud, ali i dobro planiranje, organizacija i povezivanje u cilju napretka zajednice.

Aktivno građanstvo i participacija u zajednici

ZA DOB: 12-14 godina (6., 7. i 8. razred OŠ)

AUTOR TEKSTA: **dr. sc. Berislav Njegovec**

ILUSTRACIJE: **Davor Šunk**

NARUČITELJ: **Grad Varaždin**

ZADNJI ROK ISPORUKE: **30. 6. 2021.**

PRODUKCIJA: **Evenio d.o.o., Varaždin**

TEMATSKE CJELINE

1

Ljudsko-pravna dimenzija

Prava, slobode i odgovornosti građanina

2

Politička dimenzija

Demokratska država i uloga građana u demokratskoj državi

3

Društvena dimenzija

Socijalne vještine i društvena solidarnost

4

Među/kulturna dimenzija

Kulturni identiteti i međukulturni dijalog

5

Gospodarska dimenzija

Gospodarstvo, poduzetnost, upravljanje financijama i zaštita potrošača

6

Ekološka dimenzija

Zaštita okoliša i održivi razvoj

7

Zdravstvena dimenzija

Prehrana, rast i razvoj

Građanski odgoj u praksi

Učimo kako učiti

PROVEDITE U RAZREDU

ISTRAŽITE

RASPRAVITE

RAZMISLITE

IZRADITE

PODSJETITE SE

ZAPAMTITE

POSJETITE

PROVEDITE U SVOJIM MISLIMA / ZAMIŠLJAJTE

URADITE KOD KUĆE

IZRADITE U ŠKOLI

ODIGRAJTE

LJUDSKO-PRAVNA DIMENZIJA

*PRAVA, SLOBODE, DUŽNOSTI
I ODGOVORNOSTI GRAĐANINA*

1. POJEDINAC I ZAJEDNICA

BITNI POJMOVI
ZAJEDNICA JEDNAKIH
PRAVO ZAJEDNIČKOG ODLUČIVANJA
BRIGA ZA POJEDINCA

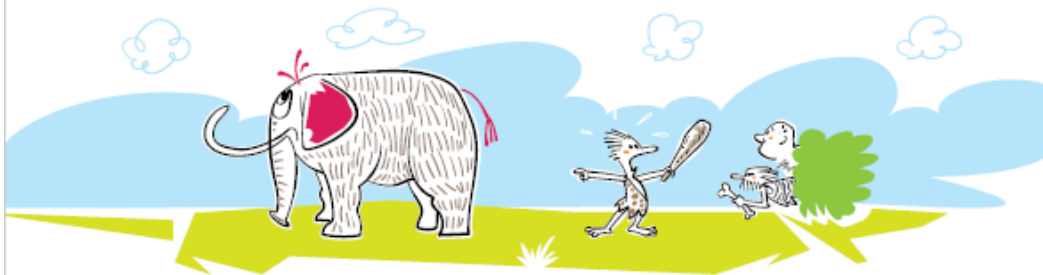
Ljudi imaju prirodnu potrebu živjeti među drugim ljudima. U počeku zbog skrovišta i lakšeg lova, a s razvojem civilizacija zbog razmjene ideja i mišljenja. Tako se javlja pitanje tko treba imati pravo odlučivanja unutar zajednice više ljudi.

Briga za pojedinca unutar zajednice događa se tek krajem 19. i početkom 20. stoljeća kada nastaju pokreti za zaštitu ljudskih prava i glavni državni oblik postaje **demokracija – vladavina naroda**.

U mnogim državama širom svijeta ne poštuju se ljudska prava i vlast je u rukama jednog moćnika ili nekolicine njih.

Vlast koja je u rukama naroda je stalan izazov i za razvijene zapadne zemlje jer ovisi o suradnji svih državnih institucija ali i angažmanu samih građana.

Ljudska povijest je stalan trud pojedinaca da uredi zajednicu koja će biti pravedna za sve njene članove.

AKTIVNOSTI U RAZREDU

Zamislite svoj razred kao zajednicu jednakih članova. Trebate odabrati jednog učenika koji će vas predstavljati na sastanku svih predstavnika razreda kojemu će prisustvovati i predstavnici roditelja i ravnateljica škole, te gradonačelnik. Raspravljat će se o bitnoj stvari – izgradnji novog sportskog igrališta prema željama učenika. Kako biste izabrali svog predstavnika – koje osobine bi morao imati? Zapišite te osobine na ploču u razredu. Predložite nekoliko učenika za koje smatrate da posjeduju te osobine. Njihov zadatak je da osmisle kakvo igralište bi trebalo napraviti. Važno je da poštuju vaše želje ali i realne mogućnosti. Dajte im desetak minuta da osmisle svoja igrališta. Nakon toga neka predstave razredu kako bi ta igrališta izgledala. Glasajte jačinom pljeska za najbolju ideju.

IZVOLI.

RASPRAVITE

Zašto je bitno poštivati želje svih učenika prilikom smišljanja igrališta?
Koje želje ili ideje ste smatrali dobrima? Koje ste odbacili? Iz kojih razloga?

ZAPAMTITE !

I vi ste dio zajednice; vaša zajednica je vaša obitelj, vaš razred i vaše mjesto u kojem živite. Budite aktivni u svojoj zajednici. Brinite za druge članove. Razgovarajte i razmjenjujte ideje. Vidjet ćete da možete mnogo toga učiniti.

2.

TEMELJNA LJUDSKA PRAVA – ZALOG HUMANOSTI

BITNI POJMOVI
SLOBODA
JEDNAKOST
DOSTOJANSTVO

"Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću te trebaju jedna prema drugima postupati u duhu bratstva."

Članak 1. Opće deklaracije o ljudskim pravima

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA proglašena je 1948. godine. Proglasila ju je Opća skupština Ujedinjenih naroda.

TEMELJNA LJUDSKA PRAVA su osnovne ljudske vrijednosti koje trebaju biti zajamčene svakom čovjeku. Obuhvaćaju niz prava. Neka od njih su:

- pravo na život
- pravo na slobodu
- pravo na osobnu sigurnost
- pravo na vlasništvo
- pravo na slobodu mišljenja i vjeroispovijedi
- pravo na slobodu mišljenja i izražavanja
- pravo na obrazovanje, obvezno osnovno obrazovanje, besplatno srednjoškolsko obrazovanje, te jednako pravo na visokoškolsko obrazovanje.

Proučite daljnji tekst Opće deklaracije o ljudskim pravima. Navedite još nekoliko prava koja smatrate bitnima za postizanje pravednosti u društvu. Da li je zaštita ljudskih prava zajamčena u svim državama? Mogu li građani tražiti zaštitu svojih prava bez da su svjesni koja prava posjeduju? Koja je uloga obrazovanja u zaštiti ljudskih prava?

RASPRAVITE

Zašto je važno poznavati vlastita prava? Imaju li djeca neka prava koja se tiču samo njih? Zašto je zaštita dječjih prava vrlo bitna? Biste li mogli živjeti bez doma, obitelji, obrazovanja? Biste li htjeli raditi od svoje 10. godine?

ISTRAŽITE

Koji važni događaj u povijesti je završio nekoliko godina prije njena donošenja Opće deklaracije o ljudskim pravima? Što se Deklaracijom htjelo postići? Pročitajte odlomke iz Konvencije o pravima djeteta, koju je 20. studenoga 1989. godine usvojila Generalna skupština Ujedinjenih naroda kao međunarodni dokument kojim se priznaju prava djece u cijelome svijetu. Odaberite prava koja smatrate najbitnijima. Koji sustav zaštite dječjih prava postoji u Republici Hrvatskoj? Koje su zadaće Ureda pravobraniteljice za djecu? Kako se financira taj ured? Kako vam on može pomoći?

IZRADITE

Izradite plakat u kojem ćete odabrati ljudska i dječja prava koja su po vašem mišljenju najbitnija. Objasnite svoj izbor. Navedite zašto su ta prava bitna te koje su posljedice njihova kršenja.

ZAPAMTITE

U mnogim zemljama zaštita ljudskih prava zajamčena je zakonima. Ipak, u praksi se ljudska prava često ne poštuju. Građani moraju poznavati svoja prava kao i mehanizme pomoću kojih mogu osigurati zaštitu njihova poštivanja.

MOJA PRAVA!

POLITIČKA DIMENZIJA

*DEMOKRATSKA DRŽAVA I ULOGA
GRAĐANA U DEMOKRATSKOJ DRŽAVI*

1.

DEMOKRACIJA: SAN O PRAVEDNOJ DRŽAVI

BITNI POJMOVI
ARISTOKRACIJA
MONARHIJA
PREDSTAVNIČKA DEMOKRACIJA

Demos = narod (grč.)
Demokracija = vladavina naroda

Kako se u vašoj obitelji dogovarate oko svakodnevnih stvari, izleta ili ljetovanja? Sudjeluju li svi članovi u odluci ili postoji jedan član koji na kraju odlučuje? Zašto vam je važno ako vas upitaju za vaše mišljenje? Smatrate li da je odluka bolja ako je u njeno donošenje uključeno više mišljenja i različitih argumenata?

ZAPAMTITE

Prva demokracija bila je u Grčkoj, u 5. st. Prije Krista. U malim zajednicama (polisima) sastajali su se građani i zajedno donosili odluke. Ipak, odluke nisu mogli donositi robovi, žene ili stranci.

OSTALI OBLICI VLADAVINA

- **ARISTOKRACIJA** vladavina plemstva ili privilegiranog višeg staleža
- **MONARHIJA** vladavina jednog vladara (kralja) pomoću uspostavljenih zakona
- **DESPOTSKA** vladavina jednog vladara bez zakona

Demokracija se smatra najpravednijim oblikom vladavine jer omogućuje **NARODU** da sudjeluje u odlukama vlasti i time sprečava odluke vlasti koje bi narod mogle izrabljivati.

Kako omogućiti pravednost za sve građane države? Kako spriječiti one koji imaju vlast da izrabljuju narod kojeg trebaju zastupati? Kad bi svi građani koji žive u državi morali direktno sudjelovati u vlasti to bi bilo nemoguće zbog njihova prevelikog broja. Kako bi održavali sastanke?

Kako bi glasali za pojedine odluke? Iz tog razloga građani biraju predstavnike koji će zastupati njihove interese kod donošenja zakona, njihova provođenja i pravednog suđenja za njihove prekršitelje. Stoga su sve demokracije **PREDSTAVNIČKE**.

Građani imaju pravo pobuniti se protiv onih odluka vladajućih ili onih politika koje idu na štetu građanima, koji ih osiromašuju ili im čine nepravdu. Tada koriste sredstva **IZAVNOG SUDJELOVANJA** u vladavini. To su pravo na protest, raspisivanje referenduma, pravo na peticiju, štrajk, građanski neposluh ili priziv savjesti.

ISTRAŽITE

Istražite u medijima primjere izavnog sudjelovanja građana u vlasti; proteste i štrajkove građana i radnika. Kada se oni dešavaju? S kojim ciljem? Da li su u vašim konkretnim primjerima građani uspjeli izboriti sa svoja prava? Što smatrate da je ključno za uspješnost nekog štrajka ili protesta određene skupine građana? Koja je uloga medija? Istražite pojam Građanskog neposluha. Pronađite u Gradskoj knjižnici Varaždin esej **Građanski neposluh** koji je američki pisac Henry David Thoreau objavio 1849. godine. Odaberite bitne odlomke koji govore kada je opravdano koristiti metode građanskog neposluha spram vlasti? Koji značajni primjeri građanskog neposluha postoje u povijesti? Pronađite na Internetu fotografiju čovjeka koji stoji ispred tenkova na Trgu Tiananmen tijekom masovnih prosvjeda. u Kini 1989. godine. Napravite raspravu. Što po vašem mišljenju predstavlja stav te osobe? Promotrite osobu na slici. Da li je fizički jaka? Što drži u rukama? Koju vrstu snage posjeduje? Koja ljudska vrлина je nužna kod suprotstavljanja moćnima? Istražite koji povijesni događaji su u pozadini te slike. Pokušajte pronaći još takvih primjera.

ZAPAMTITE

U demokraciji građani biraju predstavnike koji će ih zastupati. Dužnost onih koju su izabrani je da zastupaju interese svih građana i rade za opće dobro.

2.

SAMO JE JEDNA DOMOVINA

BITNI POJMOVI
SABOR, VLADA, SUDOVI,
DOMOLJUBLJE, NACIONALIZAM

Republika Hrvatska je Ustavom određena kao parlamentarna demokracija. Građani koje je narod izabrao na parlamentarnim izborima čine Sabor. Njegova je uloga da se, kao u grčkom polislu (gradu) sastaje zbog donošenja zajedničkih odluka. Oduke Sabora postaju zakoni. Njihova je uloga da točno navode propise kojih se moraju pridržavati svi građani kako bi se spriječio kriminal i nastojala postići što bolja država.

Osim Sabora, tj. zakonodavne vlasti, u Hrvatskoj još postoji izvršna vlast koju čine Vlada i predsjednik države.

Uloga Vlade je da Saboru predlaže zakone koje Sabor kao predstavničko tijelo građana treba glasanjem prihvatiti ili odbiti. Ako ih prihvati oni postaju zakoni, te se Vlada brine za njihovo provođenje.

Predsjednik države zastupa državu u inozemstvu i brine za teritorijalnu cjelovitost te je vrhovni zapovjednik Hrvatske vojske. Sudska vlast na temelju ustava i zakona brine za očuvanje pravde u državi.

• **DOMOVINA** je područje kulturne i geografske pripadnosti nekog pojedinca. To je zemlja u kojoj smo rođeni i spram koje osjećamo bliskost po ljudima i običajima. Ona je na neki način dio nas jer određuje naše kulturološke navike i običaje koje poštujemo.

• **DOMOLJUBLJE** prihvaćanje društvenih i kulturnih vrijednosti svoje zemlje, pridavanje važnosti njenim prirodnim ljepotama, ljudima koji u njoj žive, kulturi i tradiciji.

ZAPAMTITE

Domoljublje je pozitivan stav prema svim ljudima u određenoj zemlji, ono ne isključuje poštovanje nacionalnih manjina, već se zasniva na priznavanju istih prava za sve stanovnike neke države. Negativni oblici veličanja nacionalne pripadnosti čine NACIONALIZAM – stav po kojem se nacionalna pripadnost veže uz pripadnike samo jedne skupine, vjerske ili nacionalne, te određuje npr. samo katolike kao Hrvate.

ISTRAŽITE

Istražite povijest Hrvatske. U kojim državnim oblicima je postojala do svoga osamostaljenja 1991. godine? Zašto je hrvatski narod težio stvaranju samostalne Republike Hrvatske? Koji događaji su tome prethodili? Istražite koji pripadnici nacionalnih i vjerskih manjina žive u Hrvatskoj. Koji znameniti Hrvati su poznati po svojim znanstvenim doprinosima u svijetu?

POSJETITE

Posjetite u Zagrebu Hrvatski Sabor. Istražite njegovu povijest. Saznajte informacije o njegovom ustrojstvu i najistaknutijim članovima.

DRUŠTVENA DIMENZIJA

*SOCIJALNE VJEŠTINE
I DRUŠTVENA SOLIDARNOST*

HVALA!